

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

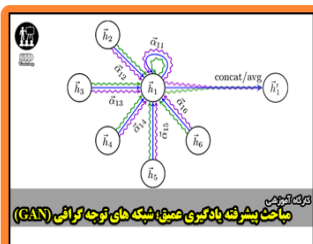

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛ شبکه های توجه گرافی (GAN)

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

آموزش استفاده از وب آو ساینس

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آو ساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی

(مطالعه فرمی و محتوایی تصاویر کتاب فارسی اول دبستان در مقایسه با نقاشی کودک)

(مقاله استخراج شده از پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد یزد، دانشکده هنر و معماری)

شیما برادران بزاز¹، فرهاد خسروی بیژائم^{2*}

1- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته پژوهش هنر، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد

(shima452@yahoo.com)

2- (نویسنده رابط) عضو هیئت علمی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند (farhadkhosravi121@yahoo.com)

...

چکیده

تصاویر کتاب درسی می‌توانند بر سلیقه تصویری دانش‌آموزان و کودکان تأثیر گذاشته و در نقاشی آنان انعکاس یابند. همچنین تصویرگری نامتناسب با روحیات کودکان باعث جلوگیری از خلاقیت تصویری آنان می‌شود و تصمیمات خلاقانه کودک را با مشکل مواجه می‌کند. لذا این مطالعه به بررسی فرمی و محتوایی تصاویر کتاب فارسی اول دبستان در مقایسه با نقاشی کودک پرداخته است. این مطالعه توصیفی-تحلیلی و با رویکرد مضمونی و فرمی بر روی 50 نفر از دانش‌آموزان پایه اول دبستان‌های شهر بیرجند (25 دختر و 25 پسر) در سال تحصیلی 95-1394 که به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند، انجام شد. هر دانش‌آموز دو نقاشی (یکی با موضوع آزاد و یکی با موضوع تعیین شده) ترسیم نمود. تصاویر کتاب فارسی پایه اول دبستان که شامل 76 تصویر بود، نیز مورد بررسی قرار گرفتند. نقاشی‌های کودکان و نقاشی‌های محتوایی (خانواده و جامعه، رویدادهای مهم (فرهنگی، ملی، مذهبی و طبیعی)، فضاهای شهری و فضاهای طبیعی و ویژگی‌های فرمی (رنگ، تیرگی، روشنی، شکل، کادر و محل قرارگیری تصویر) با هم مقایسه شدند. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS15 و آزمون آماری کای اسکوئر در سطح معنی‌داری $p \leq 0/05$ تجزیه و تحلیل شدند. نتایج نشان داد ویژگی‌های فرمی نقاشی‌های کودکان و کتاب دارای تفاوت معنی‌داری بودند. به طور مثال در مورد رنگ‌های روشن و تیره، میزان استفاده از رنگ سبز روشن در نقاشی‌های کودکان نسبت به کتاب و استفاده از رنگ‌های تیره (سورمه‌ای و سیاه) در نقاشی‌های کتاب به طور معنی‌داری بیشتر بود ($p < 0/05$). بر اساس نتایج به دست آمده، در بررسی بخش محتوایی تصاویر، با اینکه فراوانی برخی موضوعات در نقاشی‌های کودکان و کتاب با یکدیگر متفاوت بود، اما در مجموع از نظر محتوایی تفاوت معنی‌داری ملاحظه نشد ($p = 0/71$). امید است نتایج حاصل از این پژوهش بتواند منجر به بهبود تصویرگری کتاب فارسی متناسب با ویژگی‌های نقاشی کودکان شود.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های فرمی، ویژگی‌های محتوایی، نقاشی کودک، تصاویر کتاب فارسی.

مقدمه

نظام آموزشی فعلی کشور یک نظام متمرکز و برنامه درسی آن منحصر به کتاب درسی است که در کل کشور استفاده می‌شود. به دلیل ساختار آموزشی و برنامه درسی حاکم بر آموزش و پرورش کشور، کتاب درسی به عنوان رسانه‌ای مهم و پرکاربرد در ساختار آموزشی کشور مطرح است. کتاب‌های درسی، رسانه‌ای هستند که همه روزه معلمان و شاگردان از آن استفاده می‌کنند، لذا گاهی اوقات به عنوان تمام برنامه درسی، معلم بر آن تأکید می‌کند (نوریان، 1387: 128). از آنجایی که آموزش خواندن و نوشتن به عنوان کلید ورود به نظام آموزش رسمی کشور محسوب می‌شود کتاب‌های درسی پایه اول دبستان به ویژه کتاب فارسی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (نوریان، 1386: 357). محتوای برنامه کتاب فارسی دوره دبستان در دو زمینه، کتاب فارسی (مهارت خواندن) و کتاب کار فارسی (مهارت نوشتن) سازمان‌دهی شده است. کتاب بخوانیم از چهار بخش، نگاره‌ها، آموزش نشانه‌های خطی یک، آموزش نشانه‌های خطی دو و روان‌خوانی تشکیل شده، که قسمت اول کتاب با نگاره آغاز می‌شود. این بدان معنا است که گام نخست در آموزش زبان، پرورش سواد بصری به همراه رشد سواد شنیداری است که با دست‌ورزی‌هایی همراه شده است. در پی تقویت چشم و گوش، ماهیچه‌های دست و رشد توانایی‌های فراگیران، آموزش نشانه‌های خطی زبان آغاز می‌شود (مقدمه کتاب فارسی اول دبستان، 1391) که می‌توان به اهمیت تصاویر در این کتاب پی برد. در همین راستا صفائی‌نیا (1389: 1) در مطالعه خود به این نکته اشاره نمود که تصویر در پایه اول ابتدایی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است چرا که کودک در این مقطع هنوز قادر به خواندن و نوشتن نیست، به همین دلیل ارزش آموزشی تصویر در این مقطع نسبت به سایر مقاطع بیشتر است. این تصاویر یادگیری کودکان را افزایش می‌دهند (زمانی و اسفنجانی، 1385: 96) و می‌توانند قدرت تخیل و تجسم آنان را تقویت نمایند (عبداللهی، 1382: 11). در این زمینه لوی و لنتز (1982؛ به نقل از موریسون و همکاران، 1387: 73) در مطالعه خود بیان داشتند که تصاویر، یادگیری اطلاعات متن را تسهیل می‌کنند و به کودک کمک می‌کنند تا اطلاعات متن تصویردار را یاد بگیرد.

با توجه به آنچه در بالا بدان اشاره شد، تصاویر کتاب درسی فارسی اول ابتدایی می‌توانند بر سلیقه تصویری دانش‌آموزان و کودک تأثیر گذاشته و در نقاشی آنان انعکاس یابند. لذا مقایسه ویژگی‌های تصاویر کتاب فارسی با ویژگی‌های نقاشی کودک ضروری به نظر می‌رسد.

به طور کلی نقاشی به عنوان وسیله‌ای ارزنده و مهم برای رشد و پرورش استعدادها و خلاقیت و هم‌چنین برای سنجش ابعاد مختلف عاطفی، هیجانی، رفتاری و هوش کودکان مورد توجه قرار گرفته است (خسروی و همکاران، 1388: 92). از طرفی کودکان تحت تأثیر تصاویر مختلف تلویزیونی، سینما، مجله‌ها، اعلان‌ها، پوسترها، جلد‌های کتاب، روزنامه‌ها، طرح‌های بسته‌بندی و تصاویر کتاب‌های درسی‌شان قرار می‌گیرند که بر سلیقه تصویری آن‌ها تأثیر می‌گذارد (نیکوسخن، 1392: 71). با توجه به اهمیت تصاویر در کتاب فارسی اول دبستان، این مطالعه با هدف بررسی فرمی و محتوایی تصاویر کتاب فارسی اول دبستان در مقایسه با نقاشی کودک پایه اول دبستان انجام شده است.

پیشینه پژوهش

در خصوص بررسی نزدیکی تصاویر کتاب‌های کودکان با نقاشی کودک در جستجوهای انجام شده پژوهش مستقلی یافت نشد. با این حال برخی از مطالعات در زمینه بررسی تصاویر کتاب‌های کودکان به ویژه کتاب‌های درسی به شرح زیر است:
فانگ (1996: 130) به بررسی تصویر، متن و خوانش کودکان: تصاویر کتاب‌های داستانی کودکان چه کارایی دارند، پرداخته است. نتایج مطالعه او نشان می‌دهد که تصاویر در یک کتاب مصور باعث ایجاد لذت، توجه و تقویت داستان می‌شوند. در نتیجه برای آموزش مفاهیم و رشد آگاهی کودکان مناسب هستند.

نوریان (1386: 375) در تحلیل محتوای کتاب‌های فارسی سال اول دبستان در ایران به بررسی چگونگی ارتباط متون نوشتاری، تصاویر و تمرین‌ها با اهداف کتاب‌های درسی اول دبستان، کتاب فارسی (بخوانیم) و کتاب کار فارسی (بنویسیم) پرداخته است. از بین 13 هدف مورد بررسی از اهداف جزئی آموزش و پرورش برای پایه اول دبستان 13.1٪ اهداف جزئی فاقد متن نوشتاری، تمرین و تصویر بودند. 1.2٪ اهداف تنها دارای تمرین، 27.2٪ فقط دارای متن نوشتاری و تصویر و 4.9٪ صرفاً دارای تصویرند؛ در نتیجه کارایی این رسانه آموزشی کاهش می‌یابد. لازم به ذکر است، در این مطالعه اهداف جزئی مورد بررسی ذکر نشده و درصد ارتباط آن‌ها با متن، تمرین‌ها و تصاویر بیان شده بود.

گرنهارد (2013: 1) در پژوهشی با عنوان این خانواده من است، تفاوت نقاشی خانواده در کودکان بر اساس فرهنگ را بررسی کرد. نتایج نشان داد که موقعیت و آرایش فضای اعضای خانواده با توجه به زمینه‌های فرهنگی و درک کودکان از خود و خانواده و اجتماع بر اساس زمینه‌های فرهنگی شکل گرفته است.

روش تحقیق

این پژوهش بنیادی از نوع مطالعات توصیفی-تحلیلی است و با رویکرد مضمونی و فرمی انجام شده است. از بین دانش‌آموزان پایه اول دبستان‌های شهر بیرجند 50 نفر (25 دختر و 25 پسر) به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب و مورد بررسی قرار گرفتند. از هر دانش‌آموز خواسته شد تا یک نقاشی با موضوع آزاد و یک نقاشی با موضوع مشخص و تعیین شده بکشد. سپس تصاویر کتاب فارسی پایه اول دبستان که شامل 76 تصویر (بدون در نظر گرفتن ریز نقش‌ها) بود، مورد بررسی قرار گرفته و نقاشی‌های کودکان و نقاشی‌های کتاب از نظر ویژگی‌های محتوایی (خانواده و جامعه، رویدادهای مهم (فرهنگی، ملی، مذهبی و طبیعی)، فضاهای شهری و فضاهای طبیعی) و ویژگی‌های فرمی (رنگ، تیرگی، روشنی، شکل، کادر و محل قرارگیری تصویر) مقایسه شدند و داده‌های جمع‌آوری شده در این زمینه در نرم‌افزار آماری SPSS15 وارد شد. در بخش توصیفی از جداول توزیع فراوانی و در بخش تحلیلی از آزمون آماری کای اسکوئر استفاده شد. سطح معنی‌داری $p < 0/05$ در نظر گرفته شد.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های این پژوهش نشان داد که فراوانی نسبی استفاده از رنگ‌های قرمز، آبی، سبز، بنفش، قهوه‌ای و رنگ‌های مات در نقاشی‌های کتاب نسبت به نقاشی‌های کودکان بیشتر بوده و این تفاوت از نظر آماری نیز معنادار بود ($p < 0/05$). در این بین بیشترین اختلاف در مورد استفاده از رنگ‌های مات وجود داشت. منظور از رنگ‌های مات (رنگ‌های خنثی) رنگ‌هایی هستند که غلظت و

خلوص رنگی پایین دارند. این رنگ‌ها معمولاً با یکی از رنگ‌های آکروماتیک (سیاه، سفید و خاکستری) ترکیب شده‌اند (نیکوسخن، 1392: 66).

همچنین در مورد استفاده از رنگ‌های روشن و تیره فراوانی نسبی استفاده از رنگ سبز روشن در نقاشی‌های کودکان نسبت به نقاشی‌های کتاب به طور معنی‌داری بیشتر بود ($p < 0/001$). از طرف دیگر فراوانی نسبی استفاده از رنگ‌های تیره (سورمه‌ای و سیاه) در نقاشی‌های کتاب نسبت به نقاشی‌های کودکان بیشتر بود و این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار بود ($p < 0/05$). نتایج حاصل از بررسی این رنگ‌ها به صورت کلی در (جدول 1) نمایش داده شده است:

جدول 1: مقایسه توزیع فراوانی استفاده از رنگ‌های روشن و تیره در نقاشی‌های کودکان مورد مطالعه با نقاشی‌های کتاب

جمع کل		روشن و تیره		تیره		روشن		سایر		رنگ نقاشی
درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	
100	100	14	14	10	10	49	49	27	27	کودکان
100	76	46/1	35	17/1	13	25	19	11/8	9	کتاب
100	176	27/8	49	13/1	23	38/6	68	20/5	36	جمع کل

$$x^2=28/89 \quad df=3 \quad p<0/001$$

در مورد استفاده از کادر در نقاشی کودکان نتایج این پژوهش نشان داد که فراوانی نسبی استفاده از کادر عمودی در نقاشی‌های کودکان (49٪) نسبت به نقاشی‌های کتاب (28/9٪) و استفاده از کادر افقی در نقاشی‌های کتاب (71/1٪) به طور معنی‌داری بیشتر بود ($p < 0/05$).

همچنین در 15٪ نقاشی‌های کودکان و 1/3٪ نقاشی‌های کتاب از شیوه انتزاعی استفاده شده بود که این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار بود ($p = 0/002$) ولی فراوانی نسبی شیوه واقعی مورد استفاده در نقاشی‌های کودکان و کتاب تفاوت معنی‌داری نداشت ($p > 0/05$).

در زمینه بررسی محتوای نقاشی کودکان و تصاویر کتاب تفاوت‌چندانی در این مطالعه مشاهده نشد و تنها در زمینه رویدادها 21 مورد از نقاشی‌های کودکان و 15 مورد از نقاشی‌های کتاب به ترسیم رویدادها اختصاص داشت که در 11 مورد (52/4٪) از نقاشی‌های کودکان و 5 مورد (33/3٪) از نقاشی‌های کتاب، فصل‌ها ترسیم شدند. همچنین در کتاب 3 مورد نقاشی (20٪) به عیدمبعث اختصاص داشت ولی کودکان در نقاشی‌های خود این رویداد را ترسیم نکرده بودند و از نظر آماری تفاوت معنی‌داری بین توزیع فراوانی استفاده از رویدادها در نقاشی‌های کودکان مورد مطالعه با نقاشی‌های کتاب به دست آمد ($p = 0/007$).

نتیجه گیری

در این مطالعه به بررسی نتایج حاصل از مقایسه نقاشی‌های کودکان از نظر ویژگی‌های فرمی و محتوایی با نقاشی‌های کتاب پرداخته شده است. در زمینه بررسی ویژگی‌های فرمی نتایج مطالعه حاضر نشان داد که فراوانی استفاده از رنگ‌های روشن در نقاشی‌های کودکان نسبت به نقاشی‌های کتاب و فراوانی استفاده از رنگ‌های تیره در نقاشی‌های کتاب به طور معناداری بیشتر بود. کودکان آزادانه می‌توانند هر رنگی را که دوست دارند، انتخاب کنند چون وادار کردن آن‌ها به استفاده از یک رنگ خاص موجب هیجان و

طغیان آن‌ها می‌شود. کودکان با استفاده از رنگ‌ها عزت نفس پیدا کرده و خودشان را تأیید می‌کنند. رنگ‌های روشن کودکان را به هیجان می‌آورد. آن‌ها اسباب بازی‌هایی را برمی‌دارند که رنگ روشن دارند و از طریق بازی کردن با آن‌ها شادی خود را نشان می‌دهند (نجاتی، 1382: 36). به طور کلی می‌توان بیان نمود که کودکان خردسال در نقاشی‌هایشان، کمتر از مداد مشکی استفاده می‌کنند و برای ترسیم شکل از مداد رنگی کمک می‌گیرند که این امر، فرایندی طبیعی است و نشان می‌دهد جنبه عاطفی بر جنبه عقلانی تسلط دارد. با گذشت زمان کودکان کم‌کم برای ترسیم شکل از مداد مشکی استفاده می‌کنند تا جایی که دیگر شکل بر رنگ غلبه می‌کند. زمانی که این اتفاق می‌افتد، یعنی جنبه عقلانی بر جنبه عاطفی غلبه پیدا کرده است. تا قبل از 7 سالگی اگر شکل بر رنگ غلبه نداشته باشد، اهمیت چندانی ندارد؛ اما اگر بعد از آن برای ترسیم اشکال فقط از مداد رنگی استفاده کند، نشان‌دهنده یک تأخیر آشکار روانی است (اکرمی، 1389). در نهایت می‌توان بیان نمود که کودکان بیشتر به رنگ‌های روشن تمایل نشان می‌دهند و از رنگ‌های تیره کمتر استفاده می‌کنند. دختران در سنین رشد به رنگ‌های روشن علاقه بیشتری نشان می‌دهند چون احساس شادی و هیجان آن‌ها را بیان می‌کند در حالی که پسرها در سنین رشد رنگ‌های بژ، قهوه‌ای و مشکی را برای ابراز احساسات خود انتخاب می‌کنند. هر کدام از رنگ‌ها بیان‌کننده نوع خاصی از حالات کودک است که در ذیل برخی از این رنگ‌ها اشاره می‌گردد.

در مورد استفاده از کادر عمودی و افقی در نقاشی کودکان باید به این نکته اشاره کرد که نقاشی بر روی محور افقی و با زاویه دید از روبرو مفهوم مشارکت را می‌رساند و دارای کیفیت بصری تخت و ایستا است و نقاشی بر روی محور عمودی با زاویه دید از روبرو مفهوم واقعی و طبیعی بودن را می‌رساند و از نظر کیفیت بصری حس سکون را القا می‌کند (صدقی و همکاران، 1390: 13) عموماً ساختارهایی که کادر افقی در آن‌ها حاکم است پایدارتر از ساختارهای عمودی و مورب است زیرا انرژی بصری کمتری در خط افقی وجود دارد. خط افقی نوعی تجسم ساده از فضا است که معمولاً در قسمت بالای آن آسمان یا دیوار و بخش پایین هم زمین و آنچه روی زمین قرار دارد، در نظر گرفته می‌شود (آرنهایم، 1386: 582).

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که 15٪ نقاشی‌های کودکان و 1/3٪ نقاشی‌های کتاب از شیوه انتزاعی استفاده شده بود که این تفاوت از نظر آماری معنی‌دار بود ($p=0/002$) (مراجعه شود به جدول 4-12). به عبارتی می‌توان بیان نمود که بیشتر نقاشی‌های کتاب به شیوه واقع‌نمایی هستند که در ذیل یکی از این نقاشی‌ها ارائه شده است. کودک برای ترسیم چیزهایی که می‌بیند و یا تخیل می‌کند، حد و مرزی قائل نیست و می‌کوشد تا اشیاء و موجودات را از بهترین زاویه و با تمام ویژگی‌هایشان نقاشی کند و توجه به این نکته سبب می‌شود رابطه بین عناصر و اندازه آن‌ها در نقاشی کودک جایگاه خاصی پیدا کند (فراری، 1386).

بر اساس نتایج حاصل از این مطالعه پیشنهاد می‌شود:

1- با توجه بیشتر به روانشناسی کودکان 6 تا 7 سال و شناخت ویژگی‌های فرمی و محتوایی به کار رفته در نقاشی‌ها آن‌ها، زمینه درک بیشتر و استفاده صحیح از اصول حاکم بر تصویرسازی کتاب‌های درسی برای این گروه سنی فراهم شود، تا کودکان ارتباط بهتری با تصاویر برقرار کرده و عملکرد تصاویر نیز بیشتر شود.

2- پیشنهاد می‌گردد که در مطالعات آتی کتاب‌های دیگر پایه اول ابتدایی مانند هدیه‌های آسمانی که در آن از تصاویر بیشتر استفاده گردیده است، از نظر ویژگی‌های فرمی و محتوایی مورد بررسی قرار گیرد و نمود آن نیز در نقاشی کودکان بررسی و نتایج حاصل آن با مطالعه حاضر مقایسه شود.

3- توصیه می‌شود در مطالعات آتی سایر گروه‌های سنی در شهرهای مختلف نیز بررسی شده و تأثیر شرایط فرهنگی و اجتماعی در نقاشی کودکان مورد توجه قرار گیرد.

تشکر و قدردانی

این مطالعه برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد می‌باشد. بدین وسیله از کلیه اساتید و معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد، همچنین مدیران، معلمان و دانش آموزان پایه اول دبستان های شهر بیرجند که در انجام این کار مساعدت نمودند تشکر و قدردانی می‌شود.

مراجع

- اکرمی، جمال‌الدین. (1389). کودک و تصویر، جستارهایی در تصویرگری کتاب‌های کودکان و نوجوانان. تهران: انتشارات سروش.
- آرنه‌ایم، ردلف. (1386). هنر و ادراک بصری: روانشناسی چشم خلاق. ترجمه مجید اخگر، تهران: انتشارات سمت.
- خسروی، معصومه؛ بیگدلی، ایمان‌الله و خدادادی، لیلا. (1388). رابطه شدت علائم مشکلات هیجانی و مسائل رفتاری با نحوه ترسیم آدمک در کودکان پیش دبستانی. فصلنامه علمی-پژوهشی روانشناسی دانشگاه تبریز، 4 (15): 91-108.
- زمانی، ب. ع و اسفیجانی، ا. (1385). کاربرد گرافیک در آموزش مفاهیم فیزیکی در کتاب‌های درسی علوم مقطع ابتدایی کشورهای ایران، آمریکا و انگلستان به منظور پرورش روحیه جستجوگری در دانش‌آموزان. مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید چمران اهواز، 3 (2): 95-118.
- صدقی، مهرداد؛ آیت‌اللهی، حبیب‌الله و گودرزی، مصطفی. (1390). تغییرات زوایه دید و همبستگی آن با دگرگونی‌های معنایی در هنرهای دیداری. نشریه هنرهای زیبا، هنرهای تجسمی، 3 (46): 5-14.
- صفائی‌نیا، مهدیه. (1389). نقش و جایگاه تصویرسازی در کتاب‌های درسی، مقطع دبستان بعد از انقلاب تاکنون. بررسی کتاب فارسی اول دبستان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته تصویرسازی، دانشگاه هنر تهران، دانشکده هنرهای تجسمی.
- عبداللهی، مهتاب. (1382). نقش تصویر در پرورش تخیل. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران، دانشکده هنرهای زیبا.
- فراری، آنا اولیوریو. (1386). نقاشی کودکان و مفاهیم آن. ترجمه عبدالرضا صرافان، تهران: انتشارات دستان.
- کتاب فارسی بخوانیم دوره اول دبستان (1392)، ناشر: اداره کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی.
- موریسون، گ. آ؛ روس، ا. و کمپ، ج. ا. (1387). طراحی آموزشی اثربخش. ترجمه رحیمی‌دوست، اهواز: انتشارات دانشگاه شهید چمران.
- نجاتی، حسین. (1382). روان‌شناسی کودک (حرکت، تلاش و تکاپو). تهران: انتشارات فراوان.
- نوریان محمد. (1386). تحلیل محتوای کتاب‌های فارسی سال اول دبستان در ایران. فصلنامه روان‌شناسان ایرانی، 3 (12): 357-366.
- نوریان، محمد. (1387). بررسی چگونگی به کارگیری اصل تأکید در طراحی تصاویر کتاب‌های درسی پایه دوم و پنجم دوره ابتدایی. فصلنامه اندیشه‌های نوین تربیتی، 4 (3): 127-144.
- نیکوسخن، سودابه. (1392). بررسی تأثیر رنگ در کتاب‌های داستانی کودک (گروه سنی ج). فصلنامه تحلیلی پژوهشی کتاب مهر، 9: 84-60.

Fang Zhihui, (1996). Illustrations, Text, and the Child Reader: What are Pictures in Childrens Storybooks for?, Reading Horizons, Vol. 37, No. 2, pp130-142.

Gernhardt, A. (2013). This is My Family: Differences in Childrens Family Drawing Across Cultures, Journal of Cross Cultural Psychology xx(x)1-18.

Archive of SID

SID

سرویس های
ویژه

سرویس ترجمه
تخصصی

کارگاه های
آموزشی

بلاگ
مرکز اطلاعات علمی

عضویت در
خبرنامه

فیلم های
آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

مباحث پیشرفته یادگیری عمیق؛
شبکه های توجه گرافی
(Graph Attention Networks)

کارگاه آنلاین آموزش استفاده از
وب آوساینس

کارگاه آنلاین مقاله روزمره انگلیسی